

Прилог II - Образец за подготовка на наставна програма за слободен изборен предмет

Слободен изборен предмет: Фотографија

ПОВРЗАНОСТ СО НАЦИОНАЛНИТЕ СТАНДАРДИ

Наставната програма вклучува релевантни компетенции од следното подрачје: VIII. Уметничко изразување и култура

Ученикот/ученицката знае и/или умее:

VIII-A.1	да манифестира познавање на различните форми на уметничко изразување од сите области на културата
VIII-A.2	да ги идентификува различните манифестации на популарната култура и нивното влијание врз развојот на естетските вредности
VIII-A.3	да ги изразува сопствените идеи, искуства и емоции користејќи уметнички или други форми на креативно изразување (индивидуални или колективни)
V-A.4	да прави процена на сопствените способности и постигања (вклучувајќи ги силните и слабите страни) и врз основа на тоа да ги определува приоритетите што ќе му/ѝ овозможат развој и напредување.
V-A.5	да ги препознава емоциите кај себе си и кај другите, да ги согледа последиците од сопствените емоционални реакции во различни ситуации и да користи соодветни стратегии за справување со емоциите.
IV-A.1	да ги истражува и споредува можностите на познати и нови дигитални уреди и самостојно да процени, одбере и да ги користи тие што се најсоодветни за конкретна потреба и ситуација.

IV-A.12	да истражува можности за користење на различни модели и симулации, комбинирање статични и динамички претставувања, звук, текст и слики за да модифицира или создаде едноставни креативни мултимедиумски продукти со конкретна намена и за определена публика.
VII-A.1	да ги поврзува сознанијата од науките со нивната примена во техниката и технологијата и со секојдневниот живот.

Ученикот/ученицката разбира и прифаќа дека:

VIII-B.1	уметноста и другите форми на културно изразување придонесуваат за разбирање и менување на светот
VIII-B.3	почитувањето и промовирањето на сопствената култура придонесува за јакнење на културниот идентитет и дигнитет
V-B.3	сопствените постигања и добросостојба во најголема мера зависат од трудот што самиот/самата го вложува и од резултатите што самиот/самата ги постигнува.
V-B.6	успехот во животот, во голема мера, зависи од целите што ќе си ги постави, а од начинот на кој ќе ги планира активностите и ќе го организира времето во голема мера зависи ефикасноста и ефективноста во остварувањето на поставените цели.
IV-B.1	дигиталната писменост е неопходна за секојдневното живеење - го олеснува учењето, животот и работата, придонесува за проширување на комуникацијата, за креативност и иновативност, нуди разни можности за забава.
IV-B.6	мора да се почитува правото на интелектуална сопственост на продуктите достапни на дигиталните мрежи.
VII-B.2	успешните идеи коишто водат кон лични, социјални и финансиски придобивки се резултат на креативност, иницијативност, посветеност и истрајност.

Наставната програма вклучува релевантни компетенции и од следните подрачја: (I) Јазична писменост, (V) Личен и социјален развој, (VII)

Ученикот/ученицката знае и/или умее:

VIII-A.1	да манифестира познавање на различните форми на уметничко изразување од сите области на културата
----------	---

VIII-A.2	да ги идентификува различните манифестации на популарната култура и нивното влијание врз развојот на естетските вредности
----------	---

Ученикот/ученицката разбира и прифаќа дека:

VIII-B.1	уметноста и другите форми на културно изразување придонесуваат за разбирање и менување на светот
VIII-B.3	почитувањето и промовирањето на сопствената култура придонесува за јакнење на културниот идентитет и дигнитет

РЕЗУЛТАТИ ОД УЧЕЊЕ

Тема 1. Историја на фотографија

Вкупно часови: 3 часа

Знаења/вештини:

- Открива како настанала фотографијата
- Свесен е за разликата меѓу фотографија на филм и дигитална фотографија
- Опишува како дошло до идејата за фотографија
- Проценува правилно како да користи дигитален фото апарат
- Толкува зошто и како се прават почетничките грешки во фотографирање

Ставови/вредности:

- Ја прифаќа важноста на фотографијата како медиум
- Подготвен/а е да презема активности со кои ќе ја надгради својата естетска визија
- Разбира дека фотографијата е средство преку кое може да се влијае на изразување на културните вредности на еден народ
- Почитува светски познати фотографии, кои третираат разни теми во уметничката фотографија

Содржини (и поими) и број на часови	Примери на активности:
<ul style="list-style-type: none"> • Историја на фотографија (хелиограм, филм, дигитален сензор, фотографија, камера обскура, калотипија, дагеротипија) број на часови: 3 	<ul style="list-style-type: none"> • Учениците гледаат кратки видеоинсерт, клипови, илустрации и фотографии од развојот на фотографијата од најстаро време до денес • Учениците, поделени во мали групи, истражуваат за личности кои придонеле за создавањето на современата фотографија. • Наставникот организира квиз (со прашања со повеќечлен избор) за историјата на фотографијата и по одговарањето на секое прашање ги презентира точните одговори преку илустрации и/или графикони. Доколку е можно, квизот може да се реализира преку апликацијата mentimeter.com.
<ul style="list-style-type: none"> • Почетнички грешки (хоризонт, ампутација, фокусна оштрина) број на часови: 1 	<ul style="list-style-type: none"> • Учениците креираат албум од фотографии (во хартиена или електронска форма), проследени со кус текст, преку кој презентираат најразлични фотографии од архитектура, хортикултура, портрети, обичаи, модна фотографија кои на нив им се допаѓаат и зошто им се допаѓаат • Учениците, поделени во неколку групи, подготвуваат мултимедијална презентација на следните теми: 1) Визуелни поубави фотографии од типични куќи и згради кај нас; 2) Најкарактеристични типови на портрети и традиционални облекувања; • Наставникот ја презентира проекцијата за лошо отсликаните фотографии, по што отвора дискусија со учениците за начинот на перципирање на добрата и коректно отсликана фотографија, врз основа на нивните презентации.

Тема 2. Основи во фотографија

Вкупно часови: 10 часа

Знаења/вештини:

- Објаснува како функционира исо, бленда и експозиција
- Проценува како да чита фотографија по правило на третини
- Опишува за резултатите и вредностите од различни вредности на користење на исо, бленда и експозиција.

Ставови/вредности:

- Разбира дека со користење на светлината може да создаде емотивно повлијателна фотографија
- Превзема активности за користење на разни вредности на исо, бленда и експозиција, во изразување на своите идеи.

Содржини (и поими) и број на часови

Примери на активности:

• ИСО

(iso, asa, гранулација, осетливост на филм/сензор)
број на часови: 2 | <ul style="list-style-type: none">• Наставникот преку кратко видео им демонстрира на учениците за вредностите на ИСО, нивната употреба и важност за креирање чиста фотографија, или фотографија со гранулација.• Учениците, поделени во мали групи отсликуваат наизменично фотографии со ниски вредности на исо и со високи вредности на исо. Фотографии со многу светло и фотографии со најмало количество светлина. Се споредуваат резултатите и се дискутира кога би било пожелно да се користат таквите различни вредности. |
| <ul style="list-style-type: none">• Бленда | <ul style="list-style-type: none">• Наставникот преку кратко видео им демонстрира на учениците за поимот бленда, ефектите од користење отворена и затворена бленда, употребата и важноста за креирање видлива фотографија, или заматена фотографија. |

(отворена бленда, затворена бленда, длабинска оштрина, блурирање)
број на часови: 2

- Експозиција

(експозиција, заматена и замрзната фотографија)
број на часови: 2

- Учениците, поделени во неколку групи, фотографираат фотографии со длабинска оштрина и со заматена позадина, потоа подготвуваат презентација за да ги истакнат своите идеи и начини на фотографирање користејќи отворена или затворена бленда.
- Наставникот преку кратко видео им демонстрира на учениците за поимот експозиција, употреба и важност за креирање фотографија со заматено движење и скаменето движење.
- Учениците, поделени во мали групи отсликуваат наизменично фотографии со движење, ниски вредности на експозиција и со високи вредности на експозиција, ефект на скаменување. Фотографии со многу движење и скаменето движење на фотографии. Прават краток филм со таквите фотографии и ги објаснуваат истите на останатите групи. Се споредуваат резултатите и се дискутира кога би било пожелно да се користат таквите различни вредности

Тема 3. Елементи во композиција

Вкупно часови: 11 часа

Знаења/вештини:

- Наведува за разликата меѓу ладни бои и топли бои
- Идентификува разни видови на текстура (мазна, рапава)
- Наоѓа врски во околината со хоризонтална, вертикална, дијагонална линија
- Проценува кога и како да вметне различни форми при фотографирање предмети

Ставови/вредности:

- Верува дека преку фотографирање може да се претстават различни типови на луѓе, култури, традиции и сл.
- Ја прифаќа важноста на користење топли и ладни бои при претставување на емоција
- Разбира дека со користење на разни бои во фотографијата ја презентира својата култура и идентитет во светот

Содржини (и поими) и број на часови	Примери на активности:
<ul style="list-style-type: none"> Форма (композиција, геометриски форми, органски форми) број на часови: 3 	<ul style="list-style-type: none"> Учениците фотографираат мотив на мртва природа со различни плодови, при што акцент се става на разните форми, соодносот на големините, пропорцијата и волуменот. Учениците, поделени во мали групи фотографираат фотографии со геометриски форми, органски форми, користејќи светло од повеќе агли. Потоа се дискутира за разните ефекти од користење на светлост од различни страни и ефектот при креирање на форми Наставникот им дели на учениците најразлични предмети од кујна, вилушки, чаши, солнчиња, рамки за слики и бара од учениците да создадат интересно фотографско дело користејќи најмалку 3 различни форми.
<ul style="list-style-type: none"> Боја (топли бои, ладни бои, комплементарни бои) број на часови: 3 Линија (вертикална линија, хоризонтална линија, дијагонална линија, крива линија, водечка линија) број на часови: 4 	<ul style="list-style-type: none"> Наставникот преку кратко видео им демонстрира на учениците за користењето на разни бои и разните ефекти при користење на тие бое кај гледачите. Учениците, поделени во неколку групи, фотографираат фотографии во кои се прикажани само топли бои, само ладни бои, комплементарни бои. Учениците изработуваат композиција со мотив есен и есенски листови, применувајќи тонска градација на боите во своите фотографии Учениците прават кратка презентација од направените фотографии и се дискутира за саканиот ефект кај истите. Наставникот преку кратко видео им демонстрира на учениците за хоризонталните линии користени во фотографија, како и ефектот кој го имаат тие врз менталниот поглед кај гледачот. Учениците фотографираат само хоризонтални линии со најразлични теми, архитектура, облека, луѓе и сл. Прават презентација и ја презентираат пред останатите ученици. Наставникот преку кратко видео им посочува какво влијание имаат вертикалните линии во фотографијата, ако да ги користат и каде најчесто се наоѓаат. Учениците фотографираат само вертикални линии, на луѓе, дрвја, столбови, и потоа ги презентираат пред останатите ученици. Се дискутира за влијанието и естетската вредност на самите фотографии. Наставникот преку кратко видео им демонстрира на учениците за дијагоналните, кривите и водечките линии користени во фотографија, како и ефектот кој го имаат тие врз менталниот поглед кај гледачот. Учениците бараат на интернет најинтересни фотографии од светски познати фотографи кои

користеле дијагонални и водечки линии и истите потоа пробуваме да ги ископираме користјќи ги мобилните телефони.

Тема 4. Принципи во композиција

Вкупно часови: 8 часа

Знаења/вештини:

- Свесен е за разликата меѓу тон и боја
- Идентификува контраст во фотографиите на боја, форма и сл.
- Опишува разлика меѓу баланс и хармонија
- Наведува како може да претстави повторување, а да биде убаво за гледачот.

Ставови/вредности:

- Почитува фотографии преку кои се согледува убавината во различноста кај луѓето
- Има критички став кон естетските фотографски дела
- Разбира дека фотографијата е моќно средство за учење и запознавање на различните култури
- Се залага за промовирање на разните култури во својата држава
- Вреднува сопствена фотографија или фотографија на соученик од аспект на примена на ликовните елементи и принципи кои ги усвоил

Содржини (и поими) и број на часови	Примери на активности:
<ul style="list-style-type: none"> Хармонија <p>(хармонија, баланс, радијален баланс, асиметричен баланс, симетричен баланс) број на часови: 2</p>	<ul style="list-style-type: none"> Наставникот објаснува за принципите во композиција, преку презентација, илустрации и фотографии им доловува на учениците како да препознаат хармонија и баланс, и што претставуваат самите поими Учениците фотографираат по пример на познати дело од фотографската уметност (Авадон, Ансел Адамс и др.) со примена на хармонија на бои и плоштини
<ul style="list-style-type: none"> Ритам <p>(ритам) број на часови: 1</p> <ul style="list-style-type: none"> Контраст <p>(контраст) број на часови: 1</p>	<ul style="list-style-type: none"> Учениците креираат албум од фотографии (во хартиена или електронска форма), проследени со кус текст, преку кој презентираат најразлични фотографии од ритам, кои на нив им се допаѓаат и зошто им се допаѓаат Учениците користат ритам на бои и форми при фотографирање на мотив игра Наставникот организира квиз (со прашања со повеќечлен избор) за познатите фотографски имиња и принципите кои тие ги користат во тие дела и по одговарањето на секое прашање ги презентира точните одговори преку илустрации и/или графикони. Доколку е можно, квизот може да се реализира преку апликацијата mentimeter.com. Учениците го истражуваат односот на контрасти преку боја и преку форма, изработувајќи фотографии според традиционална народна носија од различни етнички заедници од нашата држава со мобилен или апарат Наставникот отвора дискусија за влијанието на принципите во фотографијата и како ние да ги користиме во подобрување на нивните фотографии за промоција на нашата култура во светот.

Изготвил:

Марина Атанасовиќ – наставник

во ООУ „Кочо Рацин“ - Куманово